

Степура Євгеній Вікторович кандидат психологічних наук, науковий співробітник Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України (м. Київ)

ПРОБЛЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ ОПТИМІЗМУ ЯК ЧИННИКА ДІЙ ПОЛІТИКА У КРИЗОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. В статті розглядається проблема зв'язку оптимізму з успішністю в політичній діяльності. Підкреслюється роль оптимізму та наявності глибоких особистісних переконань у політика для ефективної діяльності в період суспільної кризи.

Ключові слова: Оптимізм, релігійність, суспільна криза.

Аннотация. В статье рассматривается проблема связи оптимизма и успешности политической деятельности. Подчеркивается роль оптимизма и наличия глубоких личностных убеждений у политика для эффективной деятельности в период общественного кризиса.

Ключевые слова: Оптимизм, религиозность, общественный кризис.

Summary. The problem connected optimism and success political activity is considered in the article. The role optimism and affinity stronger personal beliefs in politician for effective activity in social crisis age is emphasized.

Key words: Optimism, religiosity, social crisis.

Однією із важливих характеристик особи, яка створює можливості для подолання різних несприятливих умов життєдіяльності та досягнення життєвого успіху, є оптимізм. Дослідження свідчать, що оптимізм позитивно корелює із психічним та фізичним здоров'ям, довголіттям, відчуттям щастя, успішністю в подоланні різних стресогенних ситуацій та різних життєвих труднощів, успішністю в навчанні та в виконанні різних видів діяльності. Зокрема оптимізм впливає на рівень популярності політика, що забезпечує можливості для обіймання ним певних виборних посад. У той же час оптимізм позитивно корелює з ортодоксальністю в релігійних поглядах. Звідси випливає, що високі державні посади повинні частіше обіймати особи з підвищеним консерватизмом і авторитарністю. Хоча треба відмітити, що вище вказані дослідження були проведені на американській вибірці. І ми

можемо бачити, що це твердження має під собою реальні приклади в рамках політичного істеблішменту США. Звісно, без спеціальних досліджень ми не можемо впевнено стверджувати істинність вище наведеної тези, але вона видається логічною. Хоча теоретично оптимізм повинен бути явищем протилежним ортодоксальності й розглядатися як умова прагнення до різних прогресивних змін у різних сферах суспільного життя, чого не повинно спостерігатися у представників ортодоксальних релігійних конфесій. Але в тих же США ми можемо бачити цікаві приклади поєднання ортодоксальної релігійності з оптимістичною вірою у можливості науки щодо покращення людини (наприклад, в США існує Асоціація мормонів-трансгуманістів та інші подібні організації). Загалом проблема зв'язку оптимізму з консерватизмом та авторитаризмом, що супроводжують релігійну ортодоксальність, потребує додаткових ґрунтовних досліджень. Цілком можливо, що цей зв'язок обумовлений певним соціокультурним контекстом.

Треба відмітити, що роблячи висновки на основі певних зарубіжних досліджень, ми завжди стикаємося з проблемою адекватності даних досліджень щодо нашого соціокультурного простору. У будь-якому випадку зазначена проблема потребує додаткових досліджень, які б забезпечили докази валідності зарубіжних теоретичних моделей та емпіричних висновків.

Крім того не тільки ортодоксальні релігійні вірування є джерелом оптимізму. М. Селлігман відмічає, що оптимістично налаштованих людей можна знайти й серед атеїстів, і що саме оптимізм останніх є одним із чинників, які захищають цих людей від відчаю зумовленого буттям у байдужому всесвіті. Тож можна виділити різні джерела оптимізму для різних груп населення. Також цілком можливо, що формування оптимістичного світогляду відбувається різними шляхами в тій чи іншій культурі.

У той же час ми можемо припустити, що електоральний вибір більш оптимістично налаштованих та маючих виразні релігійні або ідеологічні переконання людей на керівні посади є результатом дії певних соціальних механізмів, які спрямовані на підтримання виживання та розвиток соціуму.

Особливо вищесказане має значення для періодів суспільних криз, оскільки саме люди з цими характеристиками здатні скеровувати суспільство в напрямку подальшого розвитку. Релігійна або квазірелігійна віра допомагає утвердженню певних цінностей та смислів і постановки на основі останніх конкретних цілей, які мають бути реалізовані в процесі реформування кризового суспільства. Оптимістичне бачення світу допомагає суспільному лідеру знаходити нові можливості для дій, які сприяють досягненню поставлених цілей.

Загалом же цікаво провести дослідження зв'язку оптимізму з успішною політичною кар'єрою та джерела останнього в нашому соціо-культурному просторі. Можливо, це відкриє новий погляд на подолання кризові ситуацій, які постійно пронизують наше суспільство.